

Barcelona 28 de novembre de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2386 15 cèntims — Atrassats 30

EL GORDO

—No sé què passa! Fa uns quants dies que tothom
comença a fixar-se en mi!

Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTBUY

“LA CONFIANZA” Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es venen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencê,
companyies, monopolis,
i en lloc hi ha carquinyolis
com els de *Cân Berengué*.

Són fets exquisidament
i el que els tasti una vegada
durà sempre al pensament
aquella dolçor sagrada.

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

CASA ESTABLERTA EN 1890

**Carme, 51, botiga
EL REGULADOR**

Telèfon A 62

BARCELONA

HERNIATS (TRENCA TS)

Voleu curar-vos les hèrnies? Voleu evitar el seu desenrotlló? Voleu prevenir-vos dels seus perills? Voleu anar còmodes? Amb els braguers que fabrica l'especialista PERE SIMON obtindreu totes aquestes aventatges.

Hi ha braguers de 5, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 i 50 pessetes un. Falxes higièniques per a evitar l'abort i dilatació del ventre. Braguers per a la curació radical de les criatures. Objectes de goma per a la higiene en general. Cotons i gasses per a la curació de ferides segons el Dr. LISTER

SALON DORE de la GRANJA ROYAL Lloc predilecte del públic distingit

TE-CONCERT

de 5 a 8 i mitja tarda amb musica de Tzigans

Vetllades musicals

de 10 a 12 nit amb extraordinaris concerts
per l'eximi Quintet TOLDRA

Elegants sortides de teatre

de 12 a 2 i mitja de la matinada
amenitzades per l'Orquestrina ROYAL

: El més selecte en el Ram de Pastisseria :
Les últimes creacions en Nates, Cremes i Chantilly

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

La reivindicació del senyor Esteve

EL meu fraternal amic, en Marius Aguilar, va reproduir a la *Noche* un diàleg tingut amb en Rusiñol, i en el qual aquest sortia a la defensa del senyor Esteve:

—Me l'han fet malbé, i tothom es creu que el senyor Esteve és com el dibuixa en "Picarol", amb peça llarga, copalta, ulleres negres, escapulari al coll, i a l'espatlla una carrabina de sometent. I el senyor Esteve s'estimava la llibertat, a condició de que fos ben entesa. Ell volia ordre i que no passés res, perquè quan hi ha bullanga els compradors s'espanten i "La Puntual" es resent.

En "Picarol", una mica ressentit de que se l'acusés d'haver mistificat un personatge, fill del seu gran amic, en Rusiñol, ha respost, també a *La Noche*:

—Hi ha senyor Esteve i senyor Esteve. Hi ha el d'en Rusiñol i el meu. Hi ha el lliberal i el reaccionari. Hi ha el noble i el hipòcrita. Hi ha el bo i el dolent. El bo és d'en Rusiñol, i l'altre es meu. Però el meu no ha estat agafat del d'en Rusiñol, perquè fa uns vuit o deu anys, vaig fer una auca a *La Campana de Gràcia* dedicada an "El senyor barceloní", i an aquell senyor de peça llarga, copalta i ulleres negres, el vaig batejar el senyor Esteve, com li hauria pogut dir, senyor Quim o senyor Badó. És el lliberal, però d'ocultis, perquè no fa senyor. És el que parla castellà per estar per casa. És el que va a les quaranta hores i al piset. És el que talla cupons i diu: "Déu l'empari". És el reaccionari, en fi.

Jo crec que el senyor Esteve d'en "Picarol" no s'hauria dit senyor Esteve, sense l'aparició de la novel·la d'en Rusiñol, i crec que es va popularitzar perquè tothom el va creure identificat amb el d'en Rusiñol. És a dir, que en Rusiñol té raó quan diu que el seu personatge famós és lliberal, però amb modos; és tacany, però paga el marbre del Ramonet; és reservat, però noble. Ha succeït lo que amb totes les grans troballes literàries, que el món les ha engrandides, fent-les representacions de coses no imaginades per l'autor. Així li ha succeït an en Cervantes amb el *Quixot*, i així an en Daudet amb el *Tartari*, i així an en Rusiñol amb el *senyor Esteve*. Són fills d'ells, però se'ls hi han fet grans i ja no han pogut manar-los.

Endebades en Rusiñol es revoltarà contra les deformacions del senyor Esteve, i endebades ens dirà que fou lliberal i pagador de marbre. El senyor Esteve ja no és d'ell, sinó del poble, de la llegenda, i per al poble serà, pels segles del segles, el senyor panxut, amb ulleres negres, nyau-nyau, egoista, tartuf, reaccionari i mala anímet.

PARADOX

ENTRE ELS PERIODISTES

Aquests dies s'ha parlat amb un cert calor del monument a Pi i Margall. El monument a Pi i Margall és el monument misteriós, el monument fantasma. Se'n ha parlat molt, però ningú en sap res. No se sap ni on s'emplaçarà. Alguns diuen que al Passeig de Gràcia, encreuament amb la Diagonal, lloc conegut pels barcelonins amb el nom de "cinc d'oros". Però nosaltres no creiem que aquest sigui el lloc més indicat per a que reposi el marbre d'un home tan respectable com en Pi i Margall. El Passeig de Gràcia no li provaria.

Altres diuen si s'emplaçarà en el projectat jardí de periodistes, o sigui a la Plaça de Tetuán.

Però tampoc ho creiem. Perquè en Pi i Margall no hi estaria bé entre els periodistes. No li provaria aquella companyia. Diria:

—Ni mort em deixen tranquil!

TEATRE CATALÀ

En una "penya" de l'Ateneu es parla d'en Cambó. En Cambó ha sigut, i és, un dels polítics més discutits de Catalunya, potser el més discutit.

—Ara—diu un dels ateneïstes—li seran perdonats tots els pecats.

—Per què?

—Per la creació del Teatre Català, si sap crear-lo.

—Però que és que no tenim teatre català? I el "Romea"?

—El "Romea", senyor meu, no és el teatre català!

Proses epigramàtiques

DEL GEL

Fa un ventet matinal, fred i fi com una espina. L'herba menuda i xopa de rosada al rebre el bes del sol treu un

virolament enlluernant com si l'escalforeta de l'amor li sortís enfora.

L'amor té aquesta gràcia de fer relluir els cors i embadalir els sentits per freds que siguin i convertir en espurnes enceses de diamant i de robí a les minúscules i fredes gotetes de gel.

DE LA DESIL·LUSIÓ

Però, ai, si el gel us cau al cor! Ai, si la realitat eixuta i corsecada fon les perles i els diamants tremoladissos en els brins d'herba humil! L'home és humil i tremoladís com un brí d'herba i d'una goteta de rou pot fer-se una joia clara, però sovint sent l'eixutesa de la desillusió i aquell gel relluïnt de dolcesa pels sentits extasiats cau profundament en el cor i és gel veritable.

DEL PLOR DELS ESTELS

Per què ploren els estels? Deuen sentir el neguit de la nit freda o potser el desig de pujar més amunt o la por de caure en la buidor immensa. Qui sap si ploren d'amor enamorats d'un punt dolç on mai arriben?

Per què ploren els estels? Semblen un bellugueig d'infants que dansen en una gran plaça i xiulen i fan brogit i algun corre i s'escapa perquè pels fons ve l'àvia lluna que passarà pel mig fent mala cara i ells, els infants o els estels, sentit-la parpelleigen i ploren.

El plor dels estels és gotes de gel caigut en la nit freda i que brilla a la claror primícera del jorn.

El brill del gel és clar perquè du l'ànima dels estels a dintre.

SALPER

Aquest passat dilluns hem rebut la visita de la boira. Barcelona semblava Londres. No es veia res o es veien ben poques coses. Millor. Avui com avui, com menys se'n vegin millor.

De la boira és una visita ben agradable, diguin el que vulguin els amants de la claredat. Els amants de la claredat són els que amb més freqüència acostumen a anar a les fosques.

Nosaltres, francament ho hem de confessar, som amants de la boira. En som amants perquè la boira és misteriosa—totes les figures, fins les més vulgars, semblen fantasmes—silenciosa—tothom sembla que camini en pantufles—callada—les veus sonen llunyanes, apagades, com si parlessin per telèfon, si es que alguna vegada es pot parlar per telèfon, que ho dubtem—fantàstica.

Us heu fixat en lo fantàstica que resulta la boira? Tots els carrers de la ciutat, fins els més lletjos—i són molts, són tants que no es poden comptar—fan bonic amb la boira. La boira converteix els carrers, tan vulgars! tan uniformes! en magnífiques decoracions de teatre.

La boira esborra els perfils i millor que els esborri. Voleu una cosa més odiosa que els perfils? Amb els perfils no es va enlloc, ni al dibuix, perquè avui que la pintura

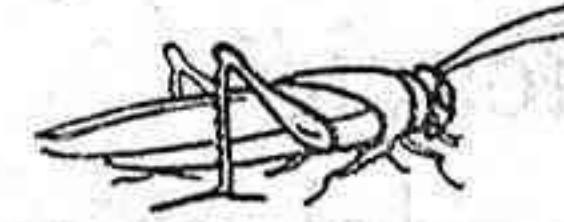
s'ha fet tan impressionista, ni per a pintar es necessita.

La boira dóna una apariència d'irrealitat a les coses. Beneïda irrealitat que ens fa tolerable la vida! Perquè val a dir que avui la vida és una cosa bastant antipàtica tal com se'ns administra.

Sort tenim de la boira, la boira que té contorns i suavitats femenines, la boira que de tant en tant ens ve a visitar i ens diu: "Tot això tan lleig que estàs condemnat a contemplar ara jo t'ho amagaré".

Beneïda boira!

XARAU

Sonet a l'oblit

Ara que el flam ja és mort i la teia abrusada d'aquell amor d'ahir ja s'ha fos en la nit i no en tinc ni el record d'una sola besada ni una petita espurna ni una ombra de neguit.

Ara que ja he aixecat la nova flamerada que espeterneja al vent i crema amb nou dalit i a la cançó d'ahir li he canviat la tonada i ja mai més dirà allò que havia dit.

Ara que sento el vent que s'endú les boirades i un vol de fulles seques giravoltant irades com ombres vagaroses d'un passat fred i mort.

Aixeco ben enlaire la nova flama encesa, la teia ardent d'amor damunt ma juvenesa il·luminant l'avui i cremant el record.

SALVADOR PERARNAU

L'espasa de Brenus

Caigué Roma, vençuda als peus de Brenus; après la mort dels senadors invictes, el patriciat, reclòs al Capitoli, per l'invasó assetjat, seguí la lluita fins que la fam i els mals varen delmar-lo.

Mil lliures en pes d'or imposà als nobles el cap dels gals com a tribut de guerra; mes els vençuts, rublerts de sagrat odi contra el tirà, en pesar-les abduïren la falsedat del pes; "lladre", li deien.

Brenus llençà damunt de la balança la sangonent espasa triomfadora i escupia als patricis el "Vævictis!"

FREDERIC GIRONELLA

LA POR

— Cuidado a caure, noi, que no m'aixafessis la barracal

L'estiuet de Sant Martí

El temps té les seves brusquetats. Avui fa calor i demà fa fred i vice-versa. Però no es passa generalment d'una estació a l'altra en un salt repen-tí, sinó que del cor de l'hivern ens en anem a la Primavera i al cor de l'estiu amb una mena de *ritardando* suau.

La naturalesa canvia en aquest sentit amb aquella gràcia que té el bon pintor distribuint les colors, difumant-les de tal manera que no sabeu on comença l'una ni on acaba l'altra.

La tardor, però, té un no sé què de desert: L'espampolament de les vinyes, els paisatges despullats i una fredor que ens va entrant a poc a poc. I tot d'un plegat en el desert tardoral se'ns presenta l'oasi placívol de l'estiuet de Sant Martí.

L'estiuet de Sant Martí és com una revifallà. Es la vellesa que es dona compte de que té la mort al davant i sent encara ànsies de viure i recorda la plena joventut florida i riallera i per això ara esclaten unes flors escaduceres i el sol brilla amb un reviscolament d'estiu.

Hem passat dies fredolics amb boiranades fredes i humitejants i tot d'un plegat el sol se'ns presenta amb una escaforeta més forta que de consuetud i àdhuc la sang del pit sembla que pica a les venes amb un ritme nou. No us en fièssiu pas! Es la mentida dolça de l'estiuet de Sant Martí que és com la mentida amorosa que ens va traïnt a a poc a poc i bressolats per uns braços de roses ens va conduint a la desillució freda que és l'hivern del cor.

Esclaten algunes roses i altres flors, sobtadament, com per descuit perquè són febles d'esperit, però no commou ni enganya la fortitud de cap arbre. Els arbres, com els homes forts, ja ho saben que l'estiuet de Sant Martí, com les amors frèvoles, són una al·lucinació i una mentida brillant. Els brots incauts rumbegen la flor altiva i demà, sobtadament, una gelada matarà la flor i el brot.

Mireu-li els ulls a l'estiuet de Sant Martí i veureu com es ruboritza de la mentida que porta: Mireu els ponents de cada dia i veureu quina vermellor li surt a la cara i com us entra una tristor i una melangia dolça de l'engany que li heu descobert.

Però, això, sí, és una mentida dolça com la de l'amada que us traïa. Sentiu els petons del sol que us encenen la sang i us omplen els sentits de voluptuositat. Goseu d'ell com gosàveu del pler d'aquella dona. Viviu en una il·lusió d'estiu. I l'hivern s'acosta.

A voltes l'hivern arriba per qualsevol veleitat; per una miqueta de vent que es mou i ja us doneu compte que té un bes que gela; per un núvol que ha aparegut, sense que hi donguéssiu importància, com un granet a les cames que us arriba a fer anar coix. El núvol pren proporcions, arrenca una pluja suau, calmosa, que va esdevenint forta i llarga, i llavors us doneu compte que és l'estiuet de Sant Martí que és mort i que totes les coses el ploren.

JOAN D'ALIÓ

Ginestera

Ginestera, ginestera;
flor groguenca i fina olor,
tu seràs ma primavera,
hivern, estiu i tardor!

I si algú et talla la soca
i les branques i l'arrel,
la teva ànima em pertoca,
encar que sigués de fell!

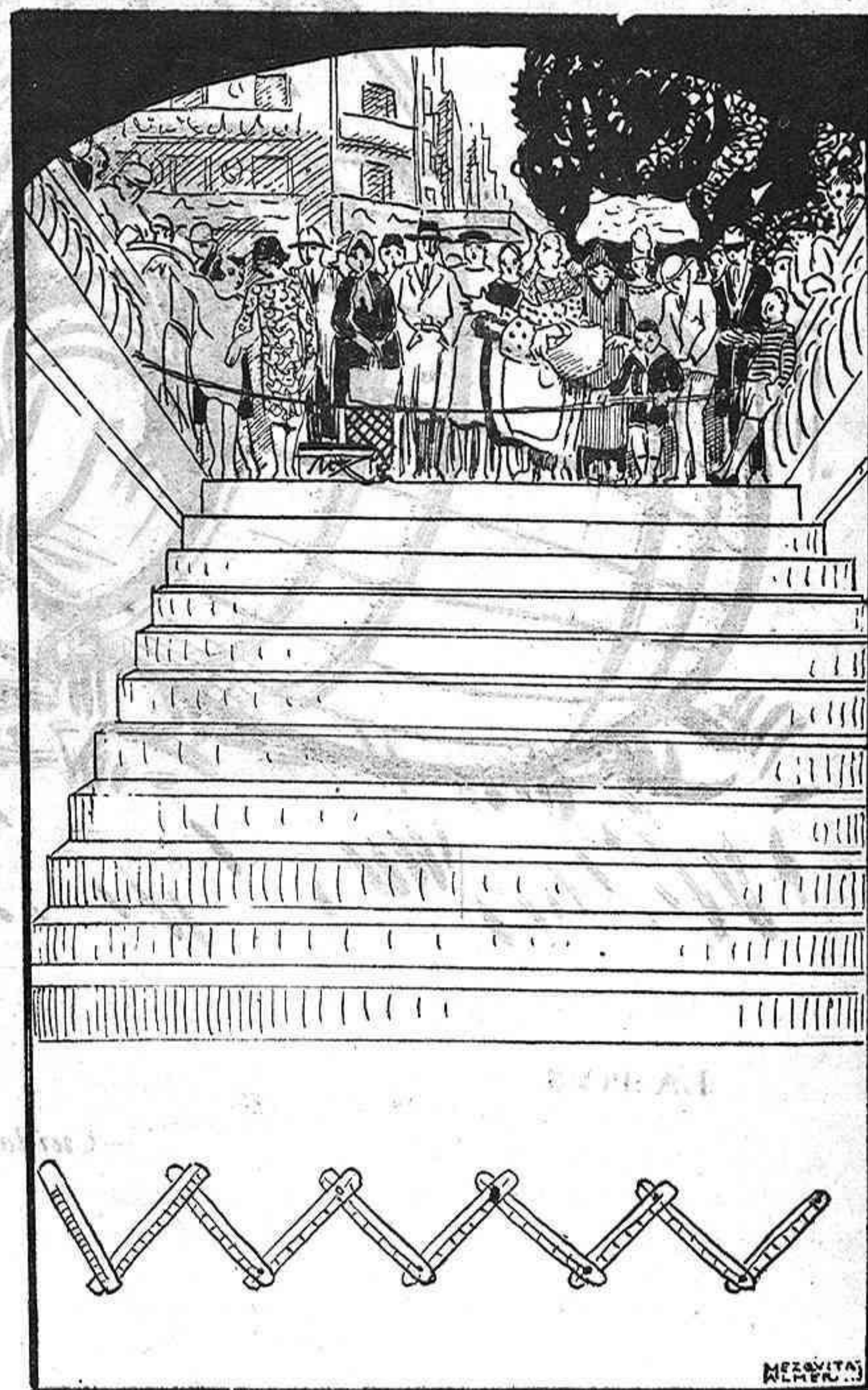
Perquè la olor de ma terra,
dels dolors i del amors.
Perquè és la mel de la gerra!
Perquè és el cant dels pastors!

I, perquè n'es llur florida
tot un món harmoniós,
que té el flaire de ma vida
i el meu cor que bat frisós.

Ai, flor bella i enyorada,
si ho sabessis com t'estim,
aquest més i aquesta anyada
que les passions emmudim!

Ginestera, ginestera;
flor del bosc, fina grogor,
tu seràs ma primavera,
hivern, estiu i tardor!

MARIUS DE LA CONCA

BADOCs

—Que esperen?
—Que corri el «metro».

MEZQUITA

Un metge resolt

El doctor Xiribecs era l'home més incrèdul d'aquest món.

Fou cridat a visitar a una família de prop la Sagrada Família, i l'home després de receptar a l'amo de la casa, home que patia una encefalitis moderna, el visità diferents vegades, logrant curar-lo i posar-lo en disposició de treballar, treint-li la son de les orelles i del cap.

La dona i els vuit fills no sabien el què els hi passava quan veieren an aquell home que tornava a la fàbrica a enganxar-se a la màquina.

La senyora Pona—esposa de l'obrer—deia a tothom quan gràcies a San Pancràs el seu home havia sortit bé d'aquella malaltia.

Donà la coincidència que anant a casa el doctor Xiribecs a fer-se visitar una família coneguda de casa la senyora Pona, els visitants digueren:

—Des de que va a la fàbrica en Vinyals que sembla un altre. Per cert que per tot Sant Martí, Clot i Sagrada Família saben que gràcies a Sant Pancràs ell curà de la greu malaltia que l'aqueixava.

El metge callà i no respongué.

Feia pocs mesos d'això, quan una tarda entrà a la sala del despatx del doctor Xiribecs la senyora Pona, tota plorosa i desconsolada.

—Doctor... doctor...

—Què li passa, senyora?

—El meu marit, en bo d'en Vinyals, torna a tenir aquella son que li dura disset i divuit hores.

El metge no respongué.

—Hem fet totes les untures, totes les aigües, totes les fregues que es coneixen, però, cà! Així que es fica al llit, no el treu ningú... Vingui... vingui per favor.

El doctor tregué la petaca, encengué un cigarret i respongué:

—M'és impossible venir, senyora.

—Encara que sigui cobrant el doble! Per l'amor de Déu, vingui...

—Es inútil. Ni que em dongués cinc cents duros per la visita.

—I això, per què? No el vàrem pagar com cal la darrera vegada?

—Sí... però jo, no el vaig curar pas al seu espòs.

—Còm, no?...

—Ho sap tothom... Així és, que ja li diré on ha d'anar, i pensi que és l'únic metge que pot salvar al seu marit...

—I és lluny, doctor Xiribecs?

—Una mica, però vaja!... Amb paciència...

—Digui...

—Vagi a trobar a Sant Pancràs i aquest curarà l'os Bertràn del seu home... que el que té el seu Vinyals és son de murri; son de dropu; galvana de mandritis... Com que nosaltres sols curem les coses que valen la pena, així potser rebrà consol celestial...

Aquella dona se n'anà mocant-se set vegades baixant l'escala i remugant amb odi:

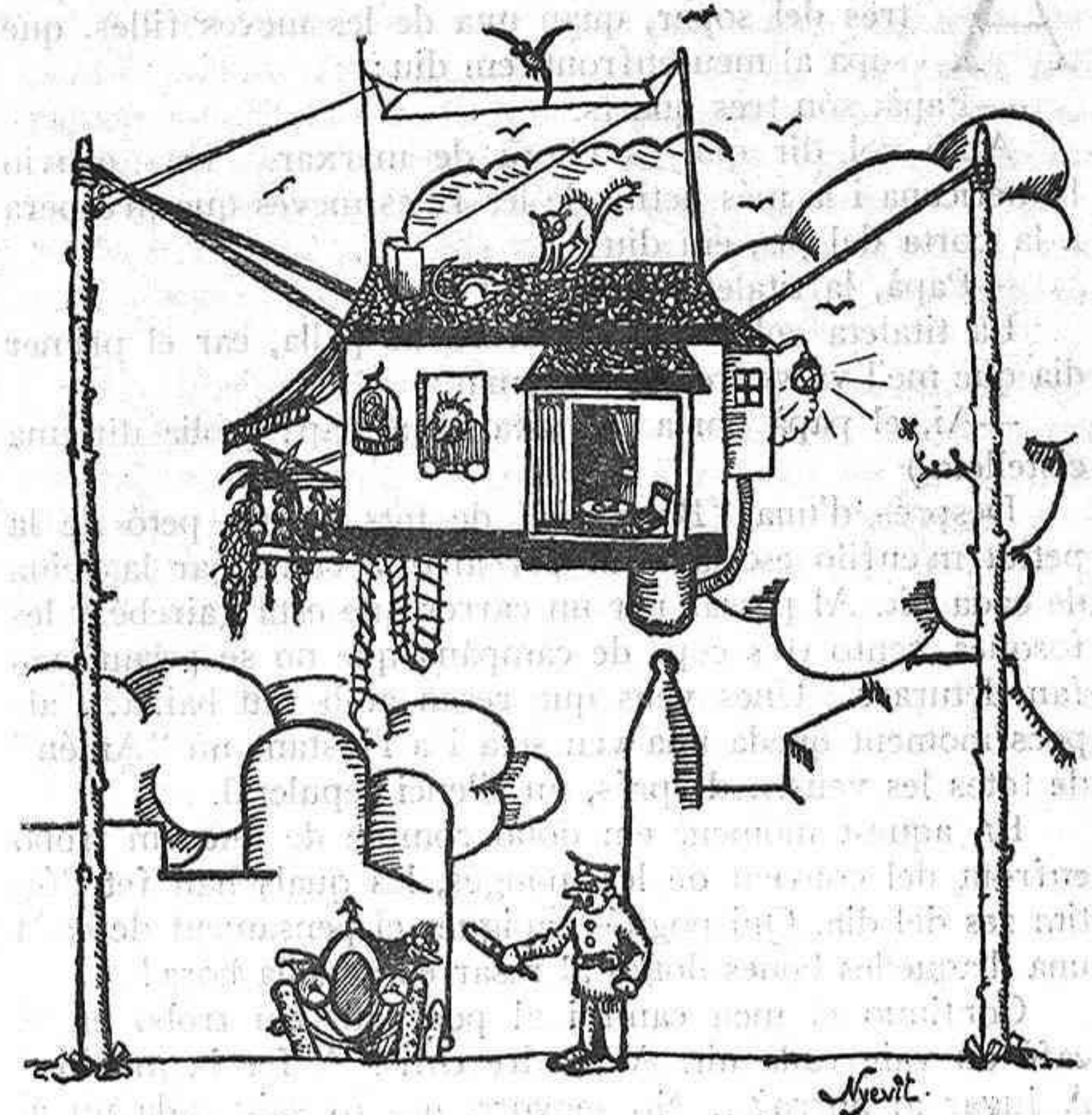
—Ja que ni el metge ni Sant Pancràs el cura, jo amb una vara de freixa li faré les fregues.

Va ésser com posar oli amb un llum. Va a la fràbrica i està curat del tot, gràcies a la pancrasiada de vara que li donà. Fou medicina bona i radical. JULI MONTSERRAT

EL MAL LLADRE

—Per mi no estigui, jove, que no porto cap pressa!

LES CASES BARATES

Tots la tenim al mateix lloc, avui, la casa barata: en l'aire.

Uns pobres trinxeraires.

Un senzill pagès.

Contrast

A cabo de menjar-me un poc de formatge com a postres del sopar, quan una de les meves filles, que sopa al meu enfront, em diu:

—Papà, són tres quarts.

Això vol dir que és l'hora de marxar. En canvi l'americana i la més petita de les filles meves que m'espera a la porta del pis, em diu:

—Papà, la titaleta la tinc jo.

La titaleta vol dir el sombrero de palla, car el primer dia que me'l va veure, va exclamar:

—Ai, el papà porta una titaleta al cap! (volia dir una cistelleta.)

Després d'una "Bona nit" de tots i d'un petó de la petita m'enfilo escala avall per anar a començar la feina de cada nit. Al passar per un carrer que està gairebé a les fosques, sento tres cops de campana que no sé perquè em fan deturar... Unes veus que resen amb veu baixa... als pocs moment queda una veu sola i a l'instant un "Amén" de totes les veus... després, un silenci sepulcral.

En aquest moment em dono compte de que em trobo enfront del convent de les monges, les quals han fet l'últim res del dia. Qui pogués sapiguer el pensament de cada una d'aquelles bones dones al resar en aquella hora!

Continuo el meu camí i al poc rato em trobo en el cafè on vaig cada nit. A pendre cafè? A fer la mànilla? A jugar al burro?... No senyors, no. Jo vaig cada nit al cafè a tocar el piano. Sóc el pianista d'un dels cafès concerts que hi ha en el poble, que no té res més de concert

que els cops de puny que dono al piano i les cançons o cuplets que bé o malament cantats ens fa sentir una noia que li diuen "La Artista" de la casa. Com a servei hi ha un estol de noies que els hi diuen cambreres. A l'entrar al cafè, una d'aquelles cambreres, que sembla que m'ha prè el número, em diu: "Mayestro quiere darme un cigarro?" per no dir-li una altra cosa li dono. En una taula en veig una que plora. De segur que el seu "amigo" no ha vingut a veure-la (totes les cambreres tenen un "amigo"). Altres que estan fumant i movent xivarri.

M'assento al piano i després de tocar un pas-doble dels que en diuen "flamencos" faig la senyal convinguda i surt "La Artista" que, poc més o menys, canta el mateix de cada dia. Quan ella ja ha acabat la primera sessió, jo toco algun bailable per a entretindre a la parròquia. Així es passa la nit fins a la una, que és l'hora de plegar. Quan me dispo a marxar, entra un amic de la infantesa meva i per obsequiar-lo el convido a sopar en el mateix cafè. Parlant de les coses de la nostra joventut ens passa el temps com si volés i quan me'n dono compte són les quatre de la matinada. Sortim els dos del cafè i al trobar-nos a la porta ens aturem un moment a contemplar el quadro que ofereix la sala:

Una dona que plora, una altra que riu i veu cervesa, una altra que pels efectes de la *cazalla* renega com una mora, "La Artista" que cridant diu mal de la taula del burro perquè li han guanyat quatre duros, i una altra que li ha fet mal el resopó i està descanviant la pela...

Ens despedim amb el meu amic i al passar altra volta pel convent de les monges, torno a sentir aquelles veus que tornen a resar, i penso: Quin conestat! Aquí una dones

FES I ET DIRÉ QUI ETS

Un honrat obrer

Un brètol, segurament.

que a les nou de la nit feren la darrera feina per a entregar-se al descans, i que a les quatre del dematí ja estan llevades i disposades a començar la tasca del dia. Allà unes dones que a les nou de la nit comencen la seva feina de vici i de mentida i que a les quatre del dematí se'n van al llit rendides pels excessos propis de la vida que porten.

I totes són dones! Quin contrast de vida! Res, que el que va fer el món devia ésser un gran savi, car hi va posar de tot i bona cosa. TONI

CINC SOLISTES

Els solistes de la pintura ja comencen a treure el nas; a "Cân Parés", per exemple, hi dona un concert de primera l'Antonet Farré, un artista que igualment pinta una rapsòdia paisatgística, que fa fer un *solo* ple de mala intenció a la primera mossa maca que es deixa mapar per ell.

I que en Farré hi té gràcia en desenrotllar temes polifònics ho diuen ben clar el contrallum que rotula *Plenitud*, molt ben compost; el quadro *Immensitat*, amb un acord que es perden de vista, i les obertures simfòniques titulades *Placidesa* i *S'acaba el dia*, de molta intensitat emotiva. *Interior*, em sembla una bona peça religiosa.

Heu's aquí un solista que ja pot anar sol.

A les "Galerías Layetanás", s'hi troben dos concertistes més de la pintura; en M. Llavanera i en Martí Gras.

En Llavanera enfoca el seu art cap a la síntesi del color i de la forma, resultant, però, bon xic efectista; plau-li matisar les coses d'una pinzellada i arrancar a la natura sonoritats masculines que facin agafar calfreds a l'espectador; n'hi ha prou amb veure ses pintures *Riveral*, *Sol de matí* per a conèixer el temperament del pintor; *El Prat* és una polifonia de verds fina i agradosa, així com *Riveral*, que dona la sensació de la dolça pau del camp.

En Martí Gras no té res que veure amb els artistes precedents, és un *music di càmera*; la seva traça es tradueix en els retrats de saló que surten de les seves mans discretes i sèries en els quals s'hi troba l'elegància en el dibuix, bon gust en el colorit i un aire de distinció en la *pose* i les expressions que afavoreix força el seu treball acurat.

Si no fos un disbarat la comparança, diria que l'exposició d'en Martí Gras tira una mica a concert de pianola; a concert escollit, s'entén; però poc canviat de mecanisme.

Al salonet de "La Pinacoteca" un jove pintor, l'Albert Rafols, que també tira per solista, i que quasi ja ho és de debò, hi té exposats uns quans números de pintura franca, digem-ne *lieders colorits*, espontanis i ben harmonitzats de tons que resulten atractius: allí s'hi troben interpretades amb sinceritat la pau de *El Convent*, la tristesa d'un *Dia*

gris, la força d'un contrallum que vibra en un *Interior* i altres peces per l'estil executades amb traça.

El retrat de senyora que presideix l'exposició és un estudi de figura que es fa mirar amb gust.

* * *

I arribem al darrer solista, en Padilla, que ha pres pel seu compte "El Camarín". A en Padilla li agrada l'art descriptiu i tira una mica a *wagnerià*. En les pintures de *Port de la Selva* i en la de *Sant Pere de Roda*, enfocades amb seguretat, s'hi veu l'esperit inquiet de l'artista freturós de copsar l'instant emotiu del paisatge. El poblet coster reflectat a l'aigua tranquil·la, és una composició equilibrada i sense estridències de cap mena; com si diguéssim un *nocturn de Chopin*, sentit per mitjà de la raditelefonia.

C. ARBÓ

LICEU

Inauguració de la temporada. El teatre ple, i ple d'un públic distingidíssim. Però, vaja, això: el públic, a nosaltres és el que menys ens interessa. Nosaltres, afortunadament, no som cronistes de salons. Ni ganes.

S'obria la temporada amb el magnífic "Boris Gudunoff", de Modest Mousoursky, un dels més importants i característics músics russos. Un conjunt molt notable, encara que la interpretació del "Boris" no resistís la comparació amb la interpretació que al personatge del tsar donava en Zalesky.

Després han donat "Manón", l'obra cabdal de Massenet.

NOVEDADES

En aquest teatre han estrenat dues obres, o cosa semblant: "Pasión de esclavo", dels senyors Gabirondo i Power, "Como se hace un hombre", dels senyors G. del Castillo i Guerrero. Ni l'una ni l'altra s'han pogut aguantar al cartell més de quatre dies.

POLIORAMA

El senyor Sinesio Delgado ha estrenat una comèdia. Aquesta comèdia, que no ha tingut èxit, es titula "Hijo de mi alma". La qualitat dominant en tota l'obra del senyor Sinesio Delgado és la mediocritat. Alguns temps, quan sortia "Madrid Cómico"—revista que alguns consideraven una meravella d'humorisme, i que en realitat era una revista estúpida i trista com la majoria de revistes espanyoles—el pobre senyor Sinesio Delgado passava per autor còmic. Però nosaltres no hem vist res més, trist, més pesat, més avorrit que la comicitat d'aquest senyor; parenta de la de l'estúpid "Melitón González", de la del dibuxant Colla, de la del senyor de Cavia, que sempre ens ha semblat un cronista impersonal, reduït, incult. El senyor Sinesio Delgado pertany an aquella generació, de la que, sortosament, ja en queden pocs.

Les comèdies del senyor Sinesio Delgado, són com Madrid, baixes de sostre. Volen tenir gràcia, però no en tenen.

No en tenen perquè la gana, l'anar mal vestit, el "sablazo", la casa de dispeses de Carretas, Cabestreros o San Bernardo, bruta i fosca, l'oficina i el café amb xurros, no en poden tenir. D'un poble que suca xurros al café no creurem que tingui gràcia: creurem que té gana.

LA CRIADA NOVA

—Però què no ha vist aquesta terenyina?
—Ah, jo em creia que era de la raditelefonia i per això no la tocava.

EL TEMPS

— Quin hivern més negre se'ns prepara!

El senyor Sinesio Delgado té avui bastants anys i el creiem un home, sinó amb talent—que això no ho hem cregut mai—amb una certa discreció. Però ens hem equivocat. Si el senyor Sinesio Delgado fos un home discret, no escriuria. Comprendria que per a escriure coses com "Hijo de mi alma"—tan gastat, tan manossejat l'assumpte, tan pobre i llastimós el diàleg—val més llençar la pluma. Així ho havia d'haver fet el primer dia.

Llàstima que còmics tan discrets com en Simó Raso perdin el temps estudiant i representant cent peus com aquest del senyor Sinesio Delgado.

GOYA

"La noria" és una comèdia original d'un tal Francesc Viu. Després d'haver vist aquesta comèdia creiem que Déu no ha cridat pel camí del teatre al senyor Viu. No sabem si aquesta és la primera comèdia que dona al teatre. Si és així, que no escrigui, i ens estalviarem disgustos ell i nosaltres. La noria" és cursi, però d'un cursi que no s'acaba mai. No ve a resoldre cap problema. Ni pel pensament ni per la tècnica mereix cap consideració aquesta comèdia de "La noria".

VICTORIA

Els senyors Puig i Ferreterr i Navarro Costabella han escrit un molt acceptable llibret de sarçuela: "A orillas del Volga". Els senyors Caparrós i Garriga han posat música an aquest llibret.

Potser s'adverteix, en les paraules i en la música, una manca de caràcter que perjudica a l'obra. Però, aquesta, de totes maneres, és una de les obres més discretes i dignes que hem

vist en el gènere. Té interès, té habilitat, té emoció, no és xavacana. No de totes les sarçueles que el públic accepta, i celebra, pot dir-se el mateix.

L'obra no ens va semblar presentada i vestida amb massa justesa. En la interpretació senyalem els noms d'Empar Romo i Pep Viñas.

PER A ACABAR

La setmana que ve parlarem de "La Vaquerita", estrenada al "Tivoli", i de l'actuació de l'actor Santacana.—Així mateix parlarem de la creació d'un Teatre Català, organitzat per en Francesc Cambó.

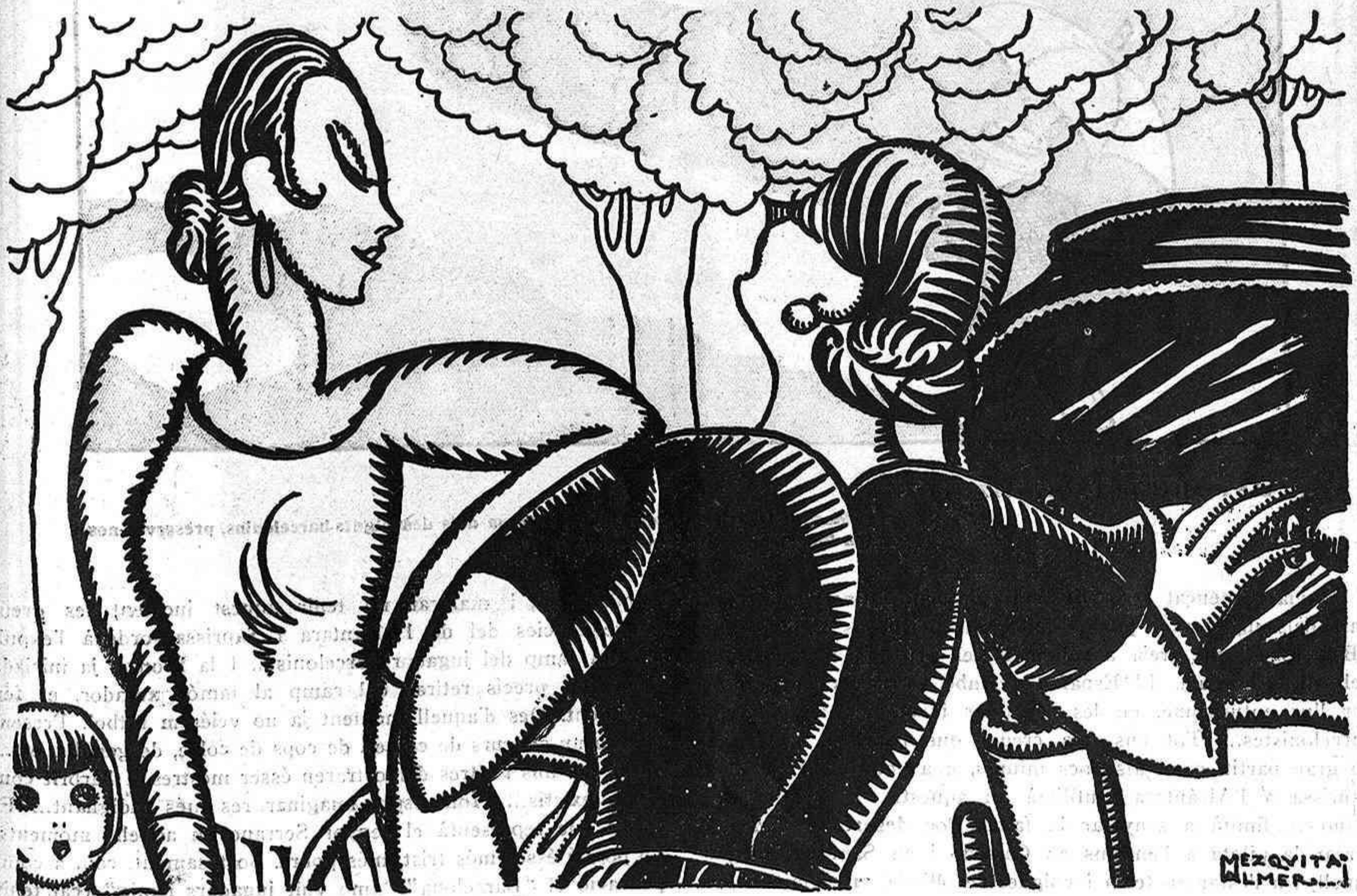
Sembla que serà una cosa sèria. Almenys així ho deixen esperar els cinc milions de pessetes de que es disposa.

BOB

FUTBOL
CAMPIONAT DE CATALUNYA

Barcelona - Español

Tot es podia esperar menys que el partit no arribés al final per culpa de l'àrbitre. El senyor Serrano venia precedit d'una fama, tal que ens el feia creure un "as", una "estrella" del pito. Sí, sí...! Si es descuida...!

LA DIDA DE COLOR

—Aquest nen el cria una negra.
—Prou que es veu que pren café amb llet.

MEZQUITA
ALMERIA

ELS PERILLS DE LA CIVILITZACIÓ

—Mare de Déu dels Desemparats, patrona dels desvalguts barcelonins, preserveu-nos contra tants mals amb els que no comptàvem!

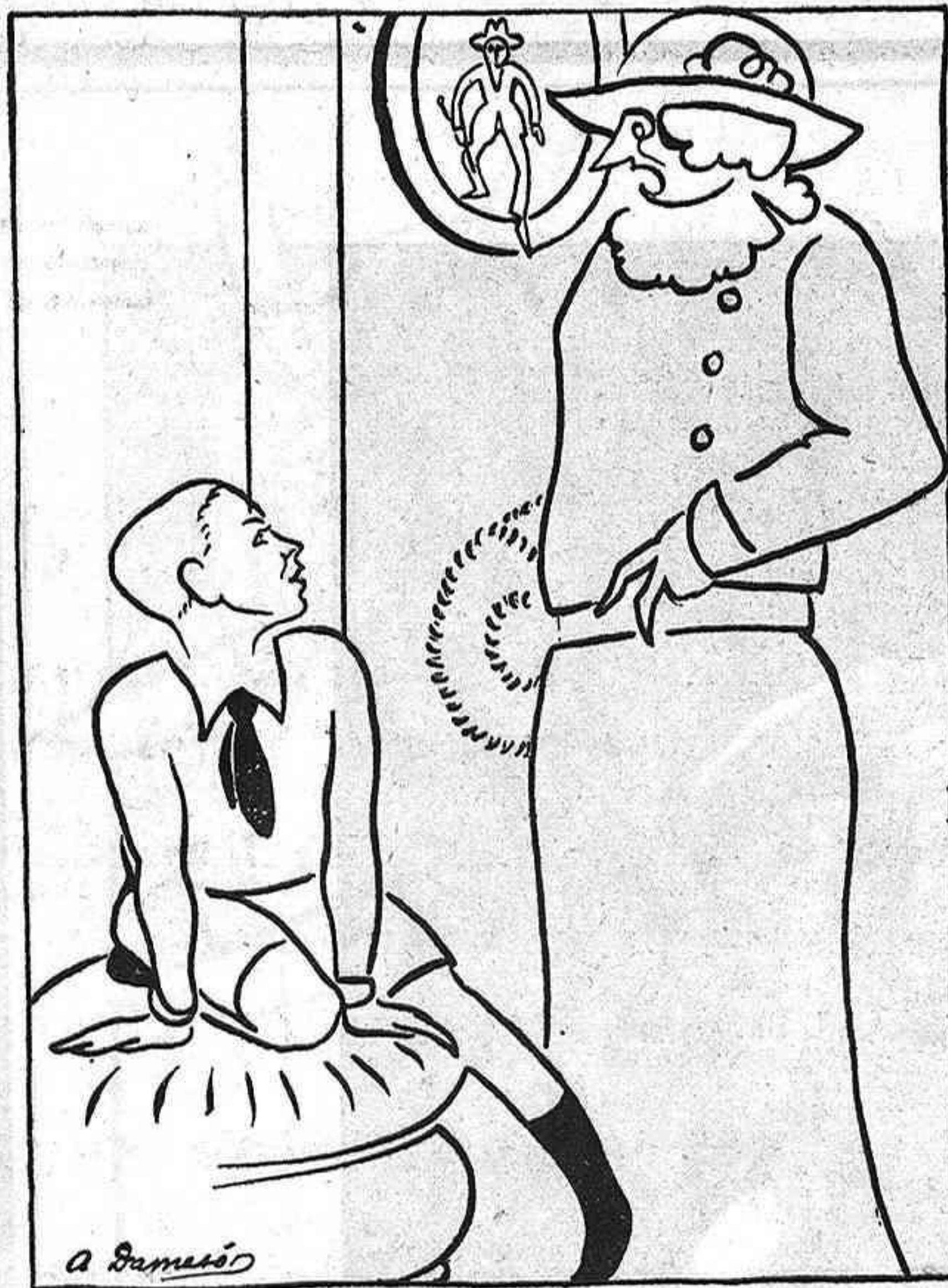
Havia començat el partit—entre la natural nerviositat per part dels jugadors i públic—amb uns perillosos avanços del “Barcelona” que treia a reluir aquell seu tan magnífic joc dels dies de gala. L’“Español” també es mostrava perillós per llur entusiasme, en les repetides incursions als dominis barcelonistes... Tot ens feia creure que podríem presenciar un gran partit, quan als pocs minuts, una entrada brutal d’en Saprissa a l’Alcántara inutilitzà an aquest... El senyor Serrano es limità a senyalar la falta. Poc després a l’aur a cercar la pilota a l’ensems en Caicedo i en Samitier, caigué aquell, i a l’estar en terra i volguer recollir-la, en Samitier per a desfer-se de l’obstacle “acaricià” el cos d’en Caicedo amb una patada... El senyor Serrano, en aquest cas, es sentí ple

d’indignació, i malgrat no tenir aquest incident les greus conseqüències del de l’Alcántara i Saprissa—ordenà l’expulsió del camp del jugador barcelonista. I la bronca, ja iniciada quan fou precis retirar del camp al famós xutador, es féu imponent. Des d’aquell moment ja no veiérem futbol. Presenciàrem un concurs de cosses, de cops de colze, de genolls, etc... en el que uns i altres demostraren ésser mestres. I l’àrbit com si no existís... Hom es pot imaginar res més indignant... El paper que representà el senyor Serrano en aquells moments, no pogué ésser més trist, més pobre. Sortosament, com a compensació el “Barcelona” “amb vuit jugadors i mig” (cal tenir en compte que la sessió d’en Carulla no el deixava lluir totes llurs grans facultats) inicià un joc tan brillant, tan valent com

HIPÒLIT LÀZARO

**l'eminent cantant que en Mestres ha contractat aquesta temporada pel Liceu Ja. poden
estar satisfets els aficionats al bel canto.**

CATECISME

—Còm? No has sentit parlar mai dels deu manaments? Però còm te dius tu, doncs?
—Moi-ès, senyora.

decidit contra tots, que el féu mereixedor de tots els elogis. El joc superb, immillorable dels jugadors blau-granes s'imposà al dels contraris, que es veieren precisats a posar-se a la defensa durant 30 minuts, malgrat llur superioritat en el nombre, vençuts, arrollats per la fogositat, per la braç d'en Sancho, d'en Martí, d'en Piera, d'en Sagi...

Bé, molt bé, pel "Barcelona"!

Arribà el mig temps i el senyor Serrano, en comptes de retirar-se prudentment a la caseta, restà al camp, provocant nova indignació del públic, a l'"obsequi" des d'una tribuna amb una pluja de "calderilla". Això el decidí a fer el "mütis" i a donar el partit per acabat, sortint el públic tranquilament, sense protestar de la nova decisió del senyor Serrano que en el seu arbitratge, al decidir l'expulsió d'en Samitier, volgué emparar-se en el Reglament, però que donà proves de estar faltat de les condicions que requereix un bon àrbit: serenitat, vista, delicadesa. Com a conseqüència d'això, naturalment, el seu arbitratge resultà dolentíssim, catastròfic... Senyor Serrano, cregui'ns, valia la pena que s'hagués estalviat la molèstia de venir!

FERRÀN

Per repetició del n.º 2382 de L'ESQUELLA, s'ha alterat l'ordre numèric, corresponent an aquest número el 2386.

ESQUELLOTS

Sembla que el monument d'en Pi Margall no serà pas emplaçat al mig del "Cinc d'Oros" del Passeig de Gràcia, lloc senyalat per l'Ajuntament de Barcelona, ja fa temps; uns quants regidors nous el volen fer pujar fins als jardinets de Gràcia, i uns quants periodistes vells que baixi fins a la Plaça de Tetuán.

Cavallers! No hi ha dret de sacsejar així a un home com en Pi i Margall que fou el primer magistrat de la nació!

Estem esperant assentats... en una cadira de la Rambla, que s'acabin les obres del Metro; i tremolen només de pensar amb l'esboranc d'arrer que tenen de fer-li al "Plà de l'Os", i amb el que tardarà en cloure-se-li la ferida.

Ja tornem a tenir les grans fangueres pels nostres carrers. Amb aquest removiment de terres que ha fet el "Metro", tenim fang roig de color de sang. Sembla que a la ciutat se li rebentin les venes i haguem de passar per la seva carnositat llefiscosa.

Però el que és estrany és que passem per la deixadesa que les autoritats tenen vers la nostra ciutat.

Fa dies que no sabem res d'en Marimón. Què ja no posa cap multa o bé ja no en fa cas ningú?

Senyor Marimón, vaja, una estrebadeta més, home, que és així com s'agafa nom.

Els futbolistes estan indignats: "Que si el reflí, que si en Sancho, que si en Plattko..."

Em sembla que som massa grans per a entreteni-nos a jugar a pilota com unes criaturetes.

I més que més en els temps actuals. Es vergonyós que ens entretinguem en jocs, quan hi han coses tan sèries.

a ha començat a fer fred de valent. Però, nosaltres ja fa temps que sentim una fredor per tantes coses, que ens sembla que aquest any se'l podrien ben estalviar l'hivern.

Sempre seria un estalvi més que fariem. Veritat, senyor de Viver?

En Blay ha fet el monument d'en Pi i Margall que és allò que se'n diu una pasterada. Tots els intel·lectuals creuen el mateix.

La ciutat ha de protestar, en nom del bon gust, que es porti a cap aquesta obra. D'edificis monumentals masses que en tenim i no hem de permetre que se'ns encolomi així com així un altre monument ridícul.

Nosaltres protestem contra els que volen tirar avant el monument d'en Blay, i consti que an en Pi i Margall l'estimem una miqueta més que ells que li volen fer una burla eterna.

Les burles de pedra són massa fortes perquè la ciutat les toleri.

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 30

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm. 8
BARCELONA

Pensem sortir d'aquí pocs dies amb

≡ L'ALMANAC ≡

del nostre popular setmanari

L'Esquella de la Torratxa

Ja faria dies que seria al carrer, però entrebancs que hem trobat ens han retrassat la sortida. Fem tots els impossibles per a que surti lo més prompte possible.

L'ALMANAC va il·lustrat profusament i el text és de lo més selecte.

La coberta és deguda a la mà experta de l'artista SEGRELLES

El preu, com sempre: 1'50 pessetes

Els corresponsals que no tinguin la demanda feta, que la facin tot seguit, perquè puguin rebre el paquet tan bon punt es posi a la venda.

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque - enciclopedia de la vida práctica para 1925

es el libro indispensable.

EL AÑO EN LA MANO

regala a los compradores una participación a un billete entero de la Lotería de Navidad.

publica una interesante Historia del Traje a través de los tiempos.

se vende en toda España a Ptas. 1'50 en rústica y Ptas. 2 encuadernado.

TENORIADES

Últim sainet del notable artista SANTIAGO RUSIÑOL

Ptes. 1'50

TALONARIOS

de la LOTERIA DE NAVIDAD

DIETARIOS

Página y media página

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviis si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

LA MANIA DE MODA

—Però i quina utilitat té això de la raditelefonia?

—Sí, home: enterar-te de tot allò que no et fa cap falta saber.